

Predmet: Srebrenica II

Viši sud u Beogradu – Odeljenje za ratne zločine

Broj predmeta: K. Po2 9/21

Krivično delo: ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SRJ

Okrivljeni: Milenko Živanović

Glavni pretres: 29. 1. 2024.

U nastavku dokaznog postupka izvršen je uvid u originale dokumenata Drinskog korpusa, koje je Javno tužilaštvo za ratne zločine pribavilo od Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove po nalogu suda zbog zahteva odbrane za grafoskopsko veštačenje potpisa optuženog Milenka Živanovića na njima. Predočena su dva dokumenta Drinskog korpusa: dokument Pov. br. 21/6-686 od 12. jula 1995. godine, kojim je traženo gorivo za 50 autobusa radi evakuacije iz enklave Srebrenica, i dokument Str. pov. br. 03/156-11 od 13. jula 1995. godine o stanju u enklavi Žepa.

Na pitanje suda da li je potpis na dokumentu od 12. jula 1995. godine njegov ili, kako je ranije tvrdio, to nije njegov potpis, optuženi Milenko Živanović je izjavio da je dokument sačinio referent iz pozadine Drinskog korpusa Tomislav Bašević i da on „nakon stotinu pregledanih dokumenata” može da potvrdi da je potpis njegov. Živanović je rekao su njemu dokumenti na potpis donošeni mesec, dva ili tri nakon nastanka, radi sređivanja arhive, kao i da se u Haškom tribunalu nalazi više od 33.000 stranica dokumenata, preko 300 i nešto karata i više od 100 snimaka i da sud nije morao da izabere samo dva, nego je mogao i 22 dokumenta. Nadalje, Živanović je istakao da je potpis njegov, ali da je struktura dokumenta takva da bi „svako potpisao”. Tvrdi da dokument nije nastao 12. jula jer on tog dana nije mogao da potpiše ništa, da ga je sačinio referent, ali ne po njegovom nalogu, nego su mu dokumenta donošena 5-6 dana kasnije na potpis. Analizirajući predočeni dokument, optuženi je rekao da dokument nije nigde prosleđen, iako je trebalo da bude prosleđen u pozadinu Glavnog štaba VRS. Izjavio je da je potrebno ispitati majora Trišića iz pozadine Glavnog štaba da li je registrovano da je primio litar goriva na osnovu ovog akta. Dokument je upućen na znanje Glavnom štabu – komandnom mestu i pozadinskom komandnom mestu. Istakao je i da nije moguće da on u komandovanju nekog moli da mu se odobri gorivo, kao i da ovakav dokument ne bi prošao osnove rukovođenja i komandovanja, da je on nestručno sačinjen i da su „lončići izbrkani, pa zamlatimo po Živanoviću”. Živanović se pozvao na svedoka Dragana Golijanina, koji je svedočio o tome da je neki referent sastavio dokument, i naveo da se iz dokumenta vidi da se govori o opštinama sa kojima on nema veze jer opštine imaju svoju civilnu vlast, a on je bio u vezi samo sa brigadama u tim opštinama. Optuženi je posvedočio da je na potpisu na pečatu ime S. Stanića, koji je bio stručno lice u odeljenju za vezu Drinskog korpusa i koji je dokument primio i obradio, ali ga nije predao dalje, jer je validnost dokumenta osporena od strane pravne službe.

Izjašnjavajući se o dokumentu Str. Pov. Br. 03/156-11 od 13. jula 1995. godine o stanju u enklavi Žepa, optuženi Milenko Živanović je rekao da ništa ne osporava, ali da ima potrebu da objasni. Istakao je da to jeste njegov potpis „kako bi zadovoljio sud i sudska pitanja”. Osvnuo se na datum od kada je dokument, 13. jul 1995. godine, kada je on i zvanično predao dužnost i izvestio (Ratka) Mladića i (Radislava) Krstića. Tvrdi da tada nije bio na dužnosti i da nije njegovo bilo da govori o stanju u enklavi Žepa. Prema sadržaju i strukturi dokumenta, optuženi Živanović smatra da je taj dokument poslao (Zdravko) Tolimir lično. Tumačeći kome je dokument upućen – Prvoj vlaseničkoj lakoj pešadijskoj brigadi i Drugoj romanijskoj motorizovanoj brigadi, zaključuje da su izostavljeni komandanti korpusa. Ističe da je dokument potpisao jer je „njihov” administrator došao da srede arhivu. On je samo pregledao da nema ništa inkriminišuće ni po Srbe ni po Muslimane.

Na pitanje suda da li je bio svestan sadržaja dokumenta i šta potpisuje, Živanović je istakao da je posle predaje dužnosti morao da ima sređenu arhivu. Osvrćući se na sadržaj dokumenta od 13. jula, zapitao se ko bi njega izvestio o tome i odakle takvi podaci njemu, kao i da je samo jednom video komandanta ukrajinskog bataljona UNPROFOR-a i da nikada nije imao neposredni kontakt sa Avdom Palićem (pukovnik Armije Republike Bosne i Hercegovine i komandant odbrane Žepe). Prema njegovom mišljenju, ovaj dokument je sačinio obaveštajni organ Glavnog štaba, odnosno Tolimir, kao načelnik organa bezbednosti. Živanović je izjavio da on nije mogao da naređuje snagama MUP-a, kao i da je dokument sačinio čovek koji nije bio u toku sa događajima, kako je rekao: „Očito je čovek neinformisan gde su i kako su”. Dokument nije predat nikom, u to vreme više nema isturenih komandnih mesta, postavljen je ultimatum i zapitao se „ko je on da postavlja ultimatum”.

Braniteljka optuženog je odustala od zahteva za grafoskopskim veštačenjem potpisa na predočenim dokumentima. Sud je istakao da bi taj zahtev svakako bio odbijen jer ne bi bilo svrhe, kao i da je jedini razlog zbog kog je JTRZ pribavilo originale dokumenata to što je optuženi tvrdio da potpis na njima nije njegov. Sud je konstatovao da je sada nesporno utvrđeno da je na dokumentima Živanovićev potpis.

Braniteljka optuženog je istakla da ova dva dokumenta nigde nisu predata, kao i da je u dokumentu Str. pov. br. 03/156-11 od 13. jula 1995. godine o stanju u enklavi Žepa postavljen ultimatum Muslimanima u Žepi za sastanak najkasnije do 11 časova 13. jula 1995. godine, dok je na pečatu dokumenta naznačeno da je on primljen oko 16 časova, a obrađen oko 17 časova, odnosno posle roka za ispunjenje ultimatum, što znači da se radi o faktičkoj nedoslednosti.

Javni tužilac za ratne zločine Vasilije Seratlić je istakao da je nesporna činjenica da je potpis na oba dokumenta potpis optuženog Milenka Živanovića i osporio je navode odbrane o vremenskoj nedoslednosti u dokumentu Str. pov. br. 03/156-11 od 13. jula 1995. godine. Tužilac je podsetio da je za vreme oružanog sukoba usmenim putem prenošen veliki broj naredbi, o čijem značaju je

više svedoka govorilo tokom postupka, te da ne znači da nije bilo sastanka na kom je izdat ultimatum.

Sud je prihvatio predlog odbrane da se u svojstvu svedoka ispita Dragoslav Trišić, bivši pomoćnik komandanta Bratunačke brigade VRS, na okolnosti da li je dobio od UNPROFOR-a 30.000 litara goriva.

Sud je podsetio na nalog od 5. decembra 2023. godine za dostavljanje iskaza Bege Ademovića od 19. avgusta 1995. godine, kao i njegovog svedočenja pred MKSJ u predmetu Krstić od 29. marta 2000. godine. Tužilaštvo je istaklo da će iskaz biti dostavljen sutra.

Sudu nije dostavljen odgovor na zahtev od 2. novembra 2023. godine za ispitivanje Mirsada Jusića i Ilijaza Raze Pašage. Prema informacijama koje ima sud, svedoci se nalaze u inostranstvu, a pozivi od 5. decembra 2023. godine im nisu uručeni. Tužilac je obavestio sud da će, u saradnji sa Službom za pomoć i podršku svedocima iz BiH, dostaviti informacije o svedocima.

Naredni glavni pretres je zakazan za 12. mart 2024. godine u 14.30 časova u sudnici broj 2.

Fond za humanitarno pravo